

Szlovákia Püspöki Konferenciájának pásztorlevele
a szentmisében való testtartásról és gesztusokról

Kedves Testvéreim!

„Amikor az Egyház az Eucharisziát, Ura halálának és feltámadásának emlékezetét ünnepli, az üdvösség e központi eseménye valóságosan megjelenik és megvalósítja üdvösségünk művét” - írja II. János Pál pápa az *Ecclesia de Eucharistia* című enciklikában (11). A szentmise tehát az üdvösség központi eseményének, azaz Krisztus halálának és feltámadásának a megjelenítése. Az Egyház ünneplése, azé a közösségé, melyet a Szentlélek egybegyűjt. Ezért a szentmisén jelen levő egész hívő közösség egy emberként ünnepli azt. A liturgikus cselekmények tehát nem magáncselekmények, hanem az Egyház ünneplései, mely az egység szakramentuma (vö. SC, 26). A hívő közösség a szentmiséken soha sem jelent hallgatóságot, és a szentmise nem a szolgáló papság magánügye. Ezt bizonyítják a szentmise liturgikus imái is, melyeket többes számban fogalmaztak meg. Mi – az egybegyűlt Egyház – terjesztjük elő kéréseinket. A szentmisén részt vevők egy szubjektumot alkotnak, mely megvalósítója üdvösségünk legfontosabb eseményének. Nyilvánvaló, mindenki a feladatából és helyzetéből fakadó módon.

A II. Vatikáni Zsinat nagy figyelmet szentel a liturgikus reformnak, és ezzel a törekvéssel a szentmise ünneplésénél el akarta érni, „*hogy az összes híveket vezessék rá a liturgikus ünneplésen való teljes, tudatos és tevékeny részvételre, melyet magának a liturgiának a természete követel, s melyre a keresztény nép a keresztségből eredően jogosult és kötelezett*” (SC, 14).

II. János Pál pápa az említett enciklikában (*Ecclesia de Eucharistia*) a következőket írja: „*Ezért kötelességemnek érzem, hogy sürgetően felszólítsak mindenkit, hogy az eucharisztikus ünneplésben a liturgikus szabályokat nagy hűséggel tartsa meg. Ezek a szabályok - legmélyebb értelmük szerint - a Eucharisztia hiteles egyházi természetének konkrét megnyilvánulásai. A liturgia soha nem lehet senki magántulajdona, sem a celebránsé, sem a közösségé, melyben a Misztériumokat ünneplik.*” (52) Ez tehát nemcsak a celebráló papra vonatkozik, hanem a hívő közösségre is, amely egybegyűlt a szentmisék megünneplésére. Ők is kötelesek megtartani a liturgikus előírásokat.

A Legszentebb Oltáriszentség iránt tiszteletet kell tanúsítania az embernek: egész testével és lelkével. Ebben a pásztorlevélben, kedves testvérek, arra a három alapvető fontos testtartásra szeretnénk felhívni figyelmeteket, melyet egységesen alkalmazunk mint közösség a szentmisék ünneplésekor. Ezek tehát: **az állás, az ülés és a térdelés**. Eddig is alkalmaztuk ezeket, csak nem mindig és mindenütt azonosan. Éppen az egységes testtartás, tehát az állás, ülés vagy térdelés, a közösség összetartozásának és egységének a jele. Ezáltal fejezzük ki, hogy egy szubjektum vagyunk, mely a szentmisét ünnepli. Nem csupán annak kell tudatában lennünk, hogy mikor kell a szentmiséken állnunk, ülnünk vagy térdelnünk, de tudnunk kell azt is, hogy miért. Itt ugyanis liturgikus cselekményekről van szó, melyek nem magánjellegűek, hanem a közösség liturgikus cselekményei. Ezért nem lehetnek véletlenszerűek, önkényesek és rendezetlenek. Nem csupán a külsőségre vonatkoznak, hanem kellő liturgikus megindokoltságuk alapján az ember belsejéből kell hogy fakadjanak. Mít juttatunk kifejezésre a szentmisék alatt azzal, hogy állunk, ülünk vagy térdelünk? A szent cselekmények alatt nem azért váltogatjuk az állást, az ülést és a térdelést, hogy ne unatkozzunk. Az egyes testtartásoknak megvan a maguk sajátos, mély liturgikus értelmük. Amikor az egész hívő közösség egységesen áll, ül vagy térdel, ezzel kifejezi a közösség egységét, mely egybegyűlt a szent